

Reisverslag Rome

Een reisverhaal vol vriendschap kunst en diefstal.

Voorwoord

Zoals alle grote verhalen vindt ook dit verhaal zijn oorsprong in een ver en onherroepelijk verloren verleden. Er waren eens heel lang geleden (wat is heel lang geleden?) twee jongentjes, neen geen tweelingbroers zoals Romelus en Remus, maar twee doodgewone brave boerenzonen uit een heuvelend Brabants dal. Een groot stuk van hun jeugd beleefden – verleefden - ze in kloostergangen, toneelopvoeringen, opvoedingskampen en weet ik veel. Ze sloegen elk een vrouw (met liefde) aan de haak, die op haar beurt vriendschap sloot met andere vrouwen, die dan weer mannen meebrachten enz.

Na een heel stuk leven te hebben geleefd werd de tijd rijp geacht om eens allen samen de wereld te verkennen en op tocht te gaan.

De reis werd blij en nauwgezet voorbereid, trouw aan de Vlaams-Bourgondische volksaard in combinatie met de moderne vergadertechnieken en uitgekiend conform een echt specifiek daartoe stappenplan. De eerste fase van het (neen geen rampenplan) plan geschiedde op gulle wijze bij Gilbert en Frieda, op een donkere avond en nacht met sneeuw en ijzel, kwestie van contrast met de zon die zeker op de plaats van bestemming aanwezig zou zijn. Zie later in het verhaal of dit wel klopt.

De tweede fase, al concreter en minder op dromen afgesteld, vond plaats bij Albrecht en Nera, en was voorzien van aangepast voedsel en drank met name spaghetti en Italiaanse (en andere) wijn. Want Rome zou het zijn. Zo geschiedde.

Donderdag 04/04/02

Vroeg uit de veren, dat is het lot van de reiziger. Maggy en Frank haalden Albrecht en Nera. op. Chris en Rudy haalden Greet en reden verder samen met Frieda en Gilbert. Kwestie van onze (?) nationale spoorweg te sparen en het nationale wegennet over te belasten. Afspraak op de onze (?) nationale luchthaven. Wij alvast hadden een vlotte prima chauffeur met even vlotte prima wagen. Uit veiligheidsoverwegingen schrijf ik het nummer van de parkeerzone op: 6A/6B. Wat je opschrijft mag je vergeten. We treffen elkaar in grote vreugde. Het inchecken verloopt vlot. Virgin prima rode maagd.

Nieuw: met vrienden, negen stuks mezelf en echtgenoot inbegrepen. Nieuw ook de bestemming. Comme toujours ander continent, and, regio, stad. De wereld is zo groot, mijn leven zo kort en mijn bankrekening relatief petieterig dat twee keer hetzelfde mij energieverpilling lijkt.

Oud: dezelfde drukte, sfeer, valiezen, mensen gepakt en gezakt, beladen als ezels. Net een wedstrijd om de meeste, grootste, duurste,

moeilijkste valiezen. Even gevarieerd als hun trotse of onverschillige bezitters. Op de muren en overal waar enigszins mogelijk schreeuwerige reclame in alle kleuren van de regenboog. Onjuist, regenboog kleuren zijn subtieler, harmonischer, tederder

Gaan we de zon hier verlaten om ginds van de regen in de drop te komen? Zo luidt alvast het weerbericht. Maar ja wat is reizen? Keren we terug? Neen, voesj met de koesj want reizen is.

**Achterlaten dingen geliefden veel
meenemen dingen geliefden weinig
weg ver vrij
vergeten het geleefde leven
leven een niet geleefd leven**

N.R.

De veiligheidscontrole is strenger dan ooit. Twee van de vier heren (Albrecht en Rudy) worden aan een lijfonderzoek onderworpen. Greet, de gidse krijgt ook een speciale behandeling, want o wee ze heeft een schaartje mee. Afgeven, paperassen invullen en maandag weer krijgen. Op wat turbulentie na verloopt de vlucht vlot. Voor Maggy is het haar vuurproef, luchtdoop, first experience, inwijding. Goed al bij al.

De weersvoorspelling klopt: regen in Rome, zon in Vlaanderen. Onwijzigbare dingen laat je best ongewijzigd. We bombarderen Frieda tot hoofdboekhoudster en schatbewaardster van onze tijdelijke plots op 1,2,3 opgerichte bank. Ze krijgt van elk 50 EUR en zal hiermee als een goede plichtsbewuste huismoeder trachten al onze gezamenlijke basisbehoeften te bevredigen. Eerste onkostenpost: treinticket naar Rome. Je denkt dat je zomaar direct in Rome bent...Even wachten op het perron, juist genoeg om Albrecht kwijt te spelen. Even paniek want de trein is vertrekkens klaar en we zijn Rome nog niet gewend. Toch teruggevonden dank zij de efficiënte, doordachte doelgerichte speurtocht van Frieda. Zeggen dat we de kleine kinderen thuis lieten opdat we ze niet zouden kwijt spelen...

Bericht aan de reizigers.

**Bestijg den trein nooit zonder je valies met dromen,
Dan vindt ge in elke stad behoorlijk onderkomen.**

**Zit rustig en geduldig naast het open raam:
Gij zijt een reiziger en niemand kent uw naam.**

**Zoek in 't verleden weer uw frisse kinderogen,
Kijk nonchalant en scherp, droomrig en opgetogen.**

**Al wat ge groeien ziet op ' t zwarte voorjaarsland,
Wees overtuigd: het werd alleen voor u geplant.**

Groet minzaam de stationschefs achter hun groen hekken

Want zonder hun signaal zou nooit één trein vertrekken.

**En als de trein niet voort wil, zeer ten detrimente
Van uwe lust en hoop en duurbetaalde centen,**

**Blijf kalm en open uw valies; put uit zijn voorraad
En ge ondervindt dat nooit een enkel uur teloor gaat.**

**En arriveert de trein in een vreemdsoortig oord,
Waarvan ge in uw bestaan den naam nooit hebt gehoord,**

**Dan is het doel bereikt, dan leert gij eerst wat reizen
Betekent voor de doolaards en de ware wijzen...**

**Wees vooral niet verbaasd dat, langs gewone bomen,
Een doodgewone trein u voert naar 't hart van Rome.**

Jan van Nijlen

Het landschap dat aan ons voorbij flitst is grasgroen (het gras is altijd groener aan de overkant) met de zuiderse pijnbomen, platte horizontale takken als een baldakijn gespreid over het stukje aarde waarin zij geworteld staan. Voor de rest een warreboel van vale oranje geel geschilderde huizen, ingevallen fabrieksgebouwen, rietstengels, flatgebouwen met een woud van antennes. Een onontgonnen terrein voor Telenet of kabelmaatschappijen. Ik koop aandelen van hen, doe hun een suggestie om hier te werken en ik word schatrijk. De wapperende was op de regenbalkons doet me mijn dromen verlaten en duwt me in de rol van brave zwoegende huisvrouw. Graffiti op muren, op al wat beschilderbaar is, even kleurrijk als bij ons. Bouwvakkers langs de spoorwegen, verscholen in putten omheind met de oranje vangnetten. TGV? HTS? Zijn we nog in België?

Nabij het tussen station Roma Trastevere (later zullen we de naam begrijpen) vraagt Frieda wie een stukje vers meegebracht mattentaart wenst te verorberen. Kwestie van een wiskundige berekening te kunnen uit te voeren om het grote stuk in x kleinere stukken te kunnen breken. Zij sprak, brak het brood en verdeelde het onder haar vrienden. Nog drie onderstationnetjes in Roma. Het lijkt net een even ingewikkeld als bij ons in Brussel: Roma Stienze, Roma Tusculona, Roma Termini

Na een ganse lange weg stappen met tussendoor traaaaaaaage roltrappen vinden we de Metro. Vandaag is het toch wel een uitzonderlijke dag. :je neemt niet alle dagen zoveel vervoermiddelen: auto, vliegtuig, trein, roltrap, metro, eigen voeten En hier doet Gilbert en wij met hem, onze eerste diefstalervaring op. Veel volk in de metro, duwen, stampen en dagen. Om erbij en erop te geraken en zie in al dat geduw en gewacht komt een jong ding rond hem staan en in een flits ziet hij hoe zij haar hand uitstrekt naar zijn portefeuille verscholen in een zak met ritssluiting op zijn bovendij. Zij merkt dat ie het doorheeft en in een nog snellere flits is ze verdwenen. Gilbert, nochtans een lieve, zachtaardige, goeie, brave jongeman, is razend en toont hoe hij sterke vuisten heeft, zich omdraaien zou, haar een

pandoering verkopen zou, en, en, en ...Les uit dit alles: portefeuille verstoppert, alles dicht en opletten in de klas van het dagelijks leven.

Een stationnetje verder en we zijn er al. Toch bijna al. Het regent dat het giet. We klimmen de straat naar boven, vinden de weg niet goed, sleuren de valiezen verder en verder, de straat weer naar beneden, wat steegjes door, trap op, trap af. Het blijft maar gieten. Paraplu? O neen dat is voor Belgenland. Overal prijzen donkerhuidige mensen (Indiërs denk ik) ons paraplu's aan. We weigeren halsstarrig, het zal wel ophouden van regenen. Als een bende natte kiekens komen we in het hotel aan. Een vriendelijke Italiaan, een en al charme biedt ons elk een glas lekkere champagne aan in keurig ijsgekoelde glazen Zalig heerlijke welkom zoals gedroomd wordt in alle droomvakantie brochures. Een stukje zon in de regen. Helaas zullen we later bij de afrekening ondervinden dat de zon niet voor niets opgaat, wel voor 16 EUR.

Volgende ontgoocheling: we zitten niet samen in een en hetzelfde hotel, maar verspreid over drie locaties.maar dat overleven we wel dank zij de moderne communicatietechnieken van gsm en sms. Snel wat uitpakken en verfrissen en dan onze eerste uitstap, wat dacht je?

Eten en drinken. Een wijnbar-restaurant aanbevolen door vele reisgidsen: Cavour 313. Heel gezellig ingericht met duizenden flessen wijn gestapeld op donkere rekken aan de muur heel hoog tegen het plafond. Een speciale stok met vangnet om eer eentje te vangen en aan de klant aan te bieden. De kelner herschikt onmiddellijk de tafels zodat we samen zitten, 4+4 en eentje aan de kop. Afwisselend zal iemand steeds het voorzitterschap waarnemen: geen bevoorrechte posities in onze bende.

De eerste fles rode wijn die we kiezen is een voltreffer: zacht, fijne smaak, aangenaam. "Een eerlijk wijntje" zegt Rudy en het wordt een uitdrukking die de ganse reis zal meegaan. Lacrima di Rosso. De tranen van Rosso. Dagschotel is ofwel cous-cous met kip ofwel spinaziebonen, zoiets allé. Wordt allebei genomen en ook wat gevarieerde kaas- en groenteschotel. Daarbij lekker brood en veel gezwans en gelach. Zowel ernstige praat als onnozele praat wordt verkocht, het is als op een echte markt. Een voorbeeld? Spinazie geeft coerousje (moed) onder de sjousje (deken). Dialect, dus zeer moeilijk verstaanbaar voor mensen buiten onze regio. Nog een voorbeeld? Hoe ben je een dief te slim af? Door eerst het geld op te doen. De vakantie is echt gestart.

Frieda vraagt "L'additone". Verkeerd, kelner schudt neen. Het wordt "Il conto", kelner schudt ja. Dat weten we dan voor de volgende keren. We zoeken in het boekje "Italiaans voor op reis" het woordje "klachten" op. Vinden het niet. Een gans gesprek over klachtenbehandeling, een der dada's van het moderne management, en de klantvriendelijkheid in bedrijven ontspint zich, aangevuld met de zin en onzin van evaluatie, vakbond, arbeidsongevallen, wettelijke en onwettige afwezigheden, loonschalen,...waar het hart van vol is loopt de mond van over.

Door de gietende regen naar eerste kerk, de basiliek Sint Pieter in Ketens: gesloten, pas binnen een half uur open. Dan maar door dezelfde gietende regen naar het Colosseum, Colosseo in het Italiaans. Een vier verdiepingen tellend theater, start datum bouw 72 na Christus. Het grootste overdekte bouwwerk uit de oudheid. Nu natuurlijk niet meer, en ook tot ons grote spijt niet langer meer overdekt zodat we nog natter worden dan we al waren. Het lijkt een wedstrijd om ter natst in plaats van om ter sterkst zoals

in de oudheid. Wie is het sterkst en houdt dit het langst uit zonder morgen een kanjer van een verkoudheid met zich mee te sleuren? Greet geeft onverstaanbaar uitleg. De job moet gedaan. Interessant al herhaal ik het hier niet. Er bestaan genoeg boeken waarin alles fijntjes staat uitgelegd. Kijk daar maar in voor die dingen. Mijn verhaal is een ander verhaal.

Groot, groot, groot. Is al. Niets nieuws onder de zon. The winner take it all. Alle keizers/koningen/machthebbers ter wereld, ongeacht het jaartal, voor of na Christus, ongeacht het politieke regime, of de beleden godsdienst of vereerde god, bouwen en bouwen. Onsterfelijkheid in stenen. Naast het Colosseum staat in pracht en praal de triomfboog ter ere van de overwinning die Constantijn behaalde in 315 na Christus. Ja triomfbogen van verliezers bestaan nu eenmaal niet.

Door de gietende regen, ik weet lezer dat mijn verhaal eentonig wordt, wandelen we verder denkend aan het lekkere zonneweertje in ons regenlandje. Van domheid gesproken, de zon achterlaten en op vakantie naar de regen vertrekken. We bezoeken het Colosseum binnenin. Allé binnenin, door de plunderingen van velen en door de tand des tijds is er zoals reeds gezegd, geen dak meer en lopen wij dus...in de regen. De minst moedigen onder ons hebben ondertussen een paraplu gekocht. Ik heb er bijna 1 EUR kunnen aan afbieden, Maggy 2 EUR. Maar die van mij is er toch eentje met fleurig kleurige bloempjes, die van haar is enkel eentonig grijs-zwart. Hoe een mens zich troost en maar redeneert tot het past in zijn kraam. Goedkoop, 3 en 4 EUR. maar op het einde van de dag was die van mij al een stuk losgeraakt: te zware regen wellicht. Ik vond onderweg nog een afgedankte paraplu, die gebruikt Albrecht. De rest trekt de vest wat hoger en dichter.

In een typisch Italiaans koffiehuis gaan we een cappucino drinken, heel sterke koffie in kleine tasjes. Wil je “normale” koffie, dan moet je “americano” vragen en krijg je een glas heet water bij geserveerd. Het koffiehuis is stampvol met jonge lui, charmant, piekfijn uitgedost en maar tateren en lachen. De mannen hebben gitzwart haar en paraderen en charmeren onvoorstelbaar al wat maar vrouwelijk is. Zit ingebakken in hun lijf, met de moedermelk mee ingezogen van Mama Mia

De regen houdt even op. De kapotte paraplu van Albrecht heeft nu helemaal de geest gegeven en wordt zonder een enkele traan gedeponneerd in de plaatselijke vuilbak. Terug naar de basiliek Sint Pieter in Ketens, San Pietro in Vincoli, met de hoofdintentie een der meesterwerken van de wereldberoemde Michelangelo, namelijk zijn uit witte Carara marmer gehouwen beeld van Mozes te aanschouwen. Acht maanden lang zocht Michelangelo in de groeven in Toscane naar de goeie blokken marmer vooraleer hij effectief starten kon met beeldhouwen. Mooi, maar beelden aanbidden doen we niet en evenmin roepen we zoals Michelangelo zou hebben gedaan: “Spreek dan toch!”. Van pure frustratie zou hij een flinke kap in de knie hebben gegeven. Inderdaad de knie vertoont een litteken. Je ziet je hoeft niet van vlees en bloed te zijn om littekens op te lopen. In de baard van Mozes staat de handtekening van Michelangelo. De hoornen op het hoofd van Mozes zijn het gevolg van een verkeerde interpretatie van de bijbeltekst. Vergissen is van alle tijden en juist vertalen was ook toen al een probleem. Het diende lichtstralen te zijn. Och arme Mozes, je zit daar nu voor eeuwig met die horens op je hoofd en je kijkt al zou verward en gestresseerd (bestond toen ook al stress?) omdat, nadat jij zojuist van God de stenen

tafels had gekregen (wat een eer, niet iedereen krijgt zoiets van zijn god) merkte dat je dierbaar volk aan afgoderij deed en helemaal niet zo sterk geloofde als jijzelf deed. Een gans filosofisch gesprek ontwikkelt zich tussen mij en Greet over wat kunst is en waarom dit beeld zoveel meer bewonderd wordt en hoger geschat wordt dan de vele andere die we al zagen en nog te zien zullen krijgen en toch ook wel uitdrukkingvolle gelaatstrekken vertonen. Wie oordeelt/beoordeelt/veroordeelt en wie bepaalt de waarde/onwaarde? Zou lobbyen iets van alle tijden zijn, waardoor de ene kunstenaar beroemd wordt, is en blijft en de andere in de vergeetput belandt?

Hel verlicht is ook het schrijn met de kettingen die Herodes gebruikte om Petrus te keten. Een gans verhaal werd rondom die kettingen geweven van smelten en stollend ijzer. Want toen deze samen kwamen met de andere kettingen waarmee Petrus in de gevangenis van Jeruzalem werd geketend smolten zij wonderbaarlijk aan elkaar. Met alle eerbied voor het geloof en diegenen die geloven maar erg speciaal zien de kettingen er niet uit. Iets groter dan die aan ons ezelskot.

We wandelen weer een eindje verder. De volgende kerk. De basiliek Santa Maria Maggiore. Wil je het verhaal van zijn oorsprong horen? Luister dan met aandacht naar de uitleg van Greet. In de nacht van 5 augustus 352 verscheen de Moeder Gods aan de toenmalige paus van dienst en droeg hem op een kerk te bouwen op de plaats waar hij 's morgens sneeuw zou vinden. Daar dus. Het is een mengeling van diverse bouwstijlen en zal dus ook niet op een hik en een tik gebouwd zijn, geen snelbouw of prefab. Onthaasting zal toen nog niet nodig zijn geweest. In de vijfde eeuw kwam er een stuk bij, in de middeleeuwen ook enz. Het plafond bestaat uit cassetten, vierkante panelen vol met goud bedekt. Minder mooi als je bedenkt dat het goud door de Spanjaarden werd geroofd van de indianen in het pas ontdekte Amerika. De mozaïeken op de muur zijn wel oogverblindend mooi, zeker als het licht gaat branden. Maar wel economisch efficiënt gezien: je moet betalen voor het licht. Elektriciteit is niet gratis. De mozaïeken vloer is eveneens heel mooi, een beetje zoals de oude vloer in het huis van Elfride en Peter. Niet nieuws onder de zon, maar ja dit hier is wel wat ingewikkelder van tekening en concept.

Een straatje verder is er nog een kerkje, Basilica di Santa Prassede, kleiner, minder beroemd, eenvoudiger maar zeker zo charmant. Poëtischer alvast en met muurschilderingen. De mozaïek aan het plafond draagt onze stille bewondering. Ik koop een kaart van een bloemenmotief uitgewerkt in minuscule steentjes rood, blauw en geel.

De regen is weg. We wandelen babbelend, kletsend, pratend, filosoferend, naar ons hotel. Even wat opfrissen en dan restaurantje doen. Eerst het obligate zoeken. Een dat ons wel gezellig lijkt met Italiaanse spaghetti is volgepropt met zichzelf volproppende mensen. Dan het volgende, dicht bij huis: aan de Piazza Madonna dei Monti: Angeletti. Een dorpspleintje met voetballende kinderen en met een scheef spuitend fonteintje. Wie zei me dat er in Rome achthonderd fonteinen zijn? Het restaurant is volgepropt met kleine putti's, engeltjes, beeldjes, postuurtjes, schilderijen. Goeie keuze. Heel lekker, verzorgd, smakelijk, verfijnd. Albrecht voelt zich niet goed en eet bijna niets. Spijtig want het smaakt hemels. Zou het door die engeltjes bereid zijn? Elkeen is moe en daarom is het onmiddellijk slapen geblazen na het eten.

Vrijdag 05/04/02

Het is een typisch Italiaans ontbijt. Geen spek met eieren, geen vlees, geen kaas. Enkel wat confituur, honing en wit brood. Geen nood we halen onze schade wel in bij het middag- of avondmaal. Elkeen neemt koffie, behalve ik. Ik hou eigenlijk alleen van mijn eigen koffie (eigen koffie eerst) en neem dan maar warme chocomelk. Zal zo blijven de rest van de dagen (in Rome). Omdat de kamer van Rudy en Chris nogal petieterig is gaat Frieda haar hart luchten en zie het heeft resultaat: ze krijgen een andere kamer, in hetzelfde hotel als Frank en Maggy. Wie niet waagt blijft maagd.

Albrecht is slecht te been en wil daarom de bus nemen. Echtgenote moet mee. De rest maakt er een ochtendwandeling van. De bus zit stampvol, maar er kunnen er nog altijd twee bij. Het zijn elektrische bussen. De stilte doet raar, geen dieselgeronk. Onhoorbaar komt ie aangereden doorheen de smalle kronkelende straten. We rijden zwart, zonder het te willen. Betalen op de bus zelf kan niet. Je moet bij voorbaat een ticket kopen in een Tabacowinkel. Doen we dan ook braaf en plichtsgetrouw. Een aanvaring met politie of controleur kunnen we missen als kiespijn of als de pest. De groep is eerst op de afgesproken plaats. Een bus nemen is één zaak, maar na de juiste halte (na de tunnel de eerst halte) de juiste straat vinden is een andere zaak. We hebben slechts een summier plan en ons Italiaans is nog summierder. Bijna automatisch spreek ik Spaans Na lang zoeken en nadat het mij verveeld is neem ik zelf het plan en geraken op het plein Piazza Bernini met de Fontana del Tritone en de Fontane delle Api. Allebei van Bernini. Een zeegod blaast al meer dan tweehonderd vijftig jaar het water naar de hemel. Hebben we gisteren ondervonden want het viel een ganse dag terug op ons hoofd. Maar vandaag is de lucht blauw en de Italiaanse zon groet ons voor het eerst. De andere fontein is versierd met bijtjes (leuk) Deze diertjes, vlijtige bijtjes zijn het embleem, keurmerk van de rijke en machtige familie Barberini dewelke van vader op zoon paus werden. Kwestie van macht en rijkdom in de familie te houden. Als je eenmaal zo machtig en rijk bent kun je toch niets beter doen dan snel een zoon (dochter?) maken en die ook van al je voordelen laten genieten. Het bloed kruipt waar het niet gaan kan. Eigen familie eerst.

Even verder bezoeken we een rare, bizarre plaats. Een kerk, Santa Maria della Concezione, Via Veneto 27, uit de zeventiende eeuw waarin in de crypte de skeletten en beenderen van wel vierduizend kapucijnenmonniken liggen. Niet zomaar liggen maar kunstig gestapeld, aan muren gehangen als versiering, als lampenkappen en lusters, als bloemen en takken, sierlijk gemetseld. Echt mooi wat je met die verschillende beenderen en botten maken kan. Een beetje zoals je schedels van herten aan de muur hangt, maar nu veel fantasierijker. Origineel wel en niet afstotelijk. Natuurlijk bijna. Ja het zal ook maar samengesteld zijn uit de elementen van Mendeljef. Niets nieuws onder de zon.

Een mooie wijze tekst in drie talen doet ons even stil worden.

**What you are now we used to be
What we are now, you will be**

**Como vobros nosotros eramos
Como nosotros vosotros sereis**

**Comme vous nous étions.
Comme nous vous serez.**

Door het drukke, helse, lawaaierige verkeer wandelen we slenterend naar de Piazza di Spagna. Met onder aan de beroemste trappen van Rome de Barcciafontein. We slenteren, genieten van de zon en nemen de obligate en blijde foto's zoals alle toeristen doen. Het is lente en de bloemen beginnen zich te manifesteren. We kopen wat aan de kraampjes en bewonderen de vele gelegenheidsschilders en -schilderessen die op snelle wijze bereidwillig poserende toeristen (ijdeltoeren?) schilderen in wit/zwart of aquareltoon. Bovenaan nog een reeks trappen genoemd naar de kerk er de trappen nog een obelisk en een kerk Santa Trinita dei Monti. Iets van heilige drievoud op een berg. This is the place to be. De trappen zijn paradeplaatsen, catwalk, iets van zie - je - mij? Speel het spel mee en paradeer en voel je de koningin te rijk. En ga dan verder naar beneden naar een der duurste winkelstraten ter wereld. De Via Condotti. Koop naar hartelust, godsvrucht en vooral vermogen. Bepaalde heren uit ons gezelschap willen en zijn ook mooi, daarom kopen ze een ganse reeks dassen. De kleren maken de ...man. En hun vrouw, blij, blij, nietwaar Chris? EN kinderkousjes en -pulletjes, wat verleidelijk, hoe schattig! O en o roepen Maggy, Chris, Greet bijna in koor. Omdat ook de inwendige mens aan zijn trekken moet komen kopen we ook wat broodjes allerhande en drank met als uiteindelijk doel: picnicken in de zon in het park met prachtig uitzicht over de Piazza del Popolo. Rome zal dan letterlijk aan onze voeten liggen. Als dat geen vakantie is! Ik kan niet wachten en eet, geniet onmiddellijk van de eerste lekkere crèmekoek en een worstenbroodje. Er blijft er wel nog eentje over voor straks.

De Piazza del Popolo is een zeer uitgestrekt plein met middenin een Egyptische obelisk, ergens gejat eeuwen geleden, en twee kerken als tweelingen aan de zijkant: Santa Maria dei Miracoli (hei nu weet ik vanwaar de spaghetti Miracilo komt) en Santa Maria en daartussen de Via del Corso. op het plein werden vroeger in de zeventiende, achttiende eeuw, heel veel openbare terechtstellingen uitgevoerd, als vermaak, als carnaval. Een machtige "poort" el Porta del Popolo uit de zestiende eeuw is een triomfboog versierd met beelden van Petrus en Paulus.

Hoog boven de stad, in de zon, in een groenend lentepark picknickken we op bankjes bedolven onder roze tere neerdwarrelende blaadjes. We lijken gezegend. Het doet me denken aan een van mijn vroegste onbegrijpbare herinneringen, ik was hoogstens zes jaar: een straat in mijn kinderdorp roos van bloemenblaadjes gestrooid tijdens een processie. Het leek me zo vreemd en onwezenlijk raar. We wandelen in het kunstig aangelegd bomenpark. Gilbert, een stukje botanicus, geeft uitleg. Maar het niet aandachtig luisterend publiek swanst maar door en hij geeft het op. Zonder coördinator der werken en zonder uitvoeringsplannen sukkelen we verder op zoek naar de Villa Borgese. Wat vragen en hervragen en wat lopen en herlopen (is toch lenteweer) tot we op het juiste pad geraken: letterlijk; figuurlijk. We vleien ons een korte wijle neder in het malse groene gras,

luiere en kuieren want het museum opent maar binnen een half uur. Babbelen en foto's nemen hoort er ook bij en bovenal mensjes kijken. Een jonge moeder met baby op de arm komt bij ons, lacht wat beschaamd, had juist vlammeende Italiaanse ruzie met wellicht, haar man die kwaad wegliep en haar met kind en kinderwagen achterliet. Gebeurt dus ook in de beste Italiaanse huishoudens.

Talrijke standbeelden ter ere van god weet wie kijken ons aan. Een ervan intrigeert mij omdat er een gedichtje onder staat afkomstig van Byron of ter ere van Byron. Me al gelijk, lees maar:

**But I have lived
And had not lived in vain
My mind has lose its force
My blood its fire
And my frame perish even in the conquering pain
But there is that within me
Witch shall tire torture
And time and breath when
I expire.**

We bezoeken de musea van Villa Borghese. Zijn onder de indruk van de ontelbare, immense grote schilderijen en beeldhouwwerken. Onbeschrijfelijk, voor mij toch, hoe kunstenaars er in slagen uit een groot stuk marmer zo'n prachtige, levende voorstellingen te beeldhouwen. E was een beeld met prachtige honden, ontroerend echt. Het beeldhouwwerk van Bernini voorstellend Apollo en Daphne die verandert in een laurierboom als Apollo haar nemen wilt. Van steeds diezelfde Brinini het even prachtige beeld van de Roof van Prosperina. De god van de onderwereld ontvoert de dochter van de godin Demeter mee naar zijn donker rijk van de duisternis, de onderwereld. De legende vertelt dat Demeter zou droef was om de ontvoering dat ze de helft van het jaar de koude over de wereld liet regeren en de zon binnen hield. Of het beeldhouwwerk van A. Canova van de naakte prinses Paolina (niet Paola) Borghese die met koele elegantie ligt op een marmeren bed en maar poseert en poseert. Voor verdere commentaar zie naslagwerken terzake.

Als we buiten komen worden we verblind door de glans en de luister van een andere zon, de echte dan. We geraken opnieuw niet wijs uit de te volgen weg ondanks de vele plannen. Bijna elkeen loopt nu met een plannetje rond en elkeen sukkel op zijn beurt evenveel. Twee groepen ontstaan, je ziet de eenheid bewaren is niet simpel. De eerste groep vertrekt overtuigd naar links, de tweede overtuigd naar rechts. Afspraak Trevi-fontein. Om het eerst, want twee groepen betekent concurrentiestrijd, zeker omdat de ene bestaat uit de vrouwen (+Albrecht) en de andere uit de mannen. En zie o wonder onder de invloed van de vrouwen (welke?) slaagt Albrecht erin om min of meer het marcheertempo aan te houden. Vele vrouwen kunnen méér dan een. Hij sukkel met zijn knieën en stappen is moeilijk en pijnlijk.

Wie denk je nu heeft de wedstrijd gewonnen? De mannen. Ja we wisten toen nog niet dat vrouwen geen kaart kunnen lezen. Dat is alvast de stelling van een momenteel succesvol boek van de hand van Allan en Barbara Pease.

De Trevifontein is indrukwekkend en inderdaad een der mooiste en glorieuzeste fonteinen die ik ooit zag. Werd gebouwd in de achttiende eeuw, maar al voor Christus was eronder een waterreservoir en via aquaducten werd de stad voorzien van water. Mijn beroep is dus een heel oud beroep. Stampenvol volk. Dé pleisterplaats voor jong en oud, toerist en inlander. Een hoop openbare mannen, Guardia Civil staat er ontspannend bij te kijken en te babbelen. Rudy voelt zich, gezien zijn eigen situatie, (hij is immers ook Rijkswachter of is het nu eenheidspolitieagent?) verwant en keurt belangstellend hun hebben en houden, uitrusting en gedrag. Allemaal kopen we ons een grote toeter Italiaans ijs. Is inderdaad een specialiteit in dit land. Zalig zitten we te kletsen onder het spattende water. Oma en opa kopen wat speelgoed voor hun kleinkinderen. Een soort rubberbal die in alle vormen kneden kan. De grote mensen kneden daarvan natuurlijk grote-mensendingen, je weet wel dat van niet-kinderen-toegelaten. Hilariteit alom. Greet heeft verschrikkelijke hoofdpijn. Te wijten aan het zonnetje dat haar deze namiddag bescheen. Ja puur natuur is niet altijd synoniem van gezond en goed. Ze krijgt van alle kanten pilletjes en druppeltjes en remedietjes aangeboden. Behulpzaam zijn we wel. Terwijl de bende nog wat bier besteld en aan kraampjes koopt, ga ik vlug op mijn eentje (rest heeft heen kaas gegeten en geen belangstelling) wat internetten in een naburig Internetcafé. Lukt aardig goed, plezant contact onderhouden met zoon, familie, vrienden collega's. ver weg en toch dichtbij dank zij de moderne communicatiemiddelen. Albrecht komt me halen, we gaan eten.

Greet weet een restaurant waar talloze beroemdheden ooit hebben gegeten. Zelfs Madonna. Maar als we het met haken en ogen vragen aan de kelner van dienst is hij verwonderd. Madonna in Italië is niet direct iets dat aan de een moderne seksuele uitdagende zangeres, a material girl, doet denken, eerder aan de moedermaagd Maria. We worden als toeristen behandeld en vliegen in een achterzaaltje, waar we helemaal alleen zijn. Geen nood we zijn volk genoeg en zullen er wel een gezellig gedoe van maken. Ja, dat is nu eenmaal het lot van toeristen, het is een one shot game, een keer en het spel is uit, meestal komen ze niet meer terug en hoef je dus niet aan klantenbinding te doen en zorgzaam, vriendelijk te zijn en hen de beste plaatsjes aanbieden. Wijn en eten verdrijven de weemoed. We passen ons aan. Aanpassingsvermogen de grootste troef van de mensheid. Groepsgeest tovert ongezelligheid om naar gezelligheid. We kunnen wel niet vluchten in nood, want de enige uitweg is de weg terug en die is heel lang en kronkelt van het ene plaatsje naar het andere, een doolhof gelijk en veel te lang en te ver om rook te overwinnen. Het raam in het lokaal is volledig gebarricadeerd, onverbreekbaar. Niet denken aan Volendam, Inno, Twin Towers.

Het restaurant hangt vol met foto's van de big boss. Een kleine dikke Italiaan met zware dikke snor en nog zwaardere wenkbrauwen, fier poserend met 1001 beroemdheden, mannelijke, vrouwelijke, lelijke, schone. Het eten valt, laat ons zeggen min of meer mee. Die beroemdheden waren misschien beroemd, maar van lekker eten hebben ze toch geen kaas gegeten. We wandelen of pikkelen terug naar het hotel, na eerst nog een avondbabbeltje op het pleintje dat we al als het onze beschouwen, dicht bij het hotel: Piazza Madonna dei Monti. Onze madonna uit de bergen. Zelf gekocht en meegebracht bier wordt gretig gedronken. Dorst hebben is een misdaad...

Zaterdag 06/04/02

Na hetzelfde karige ontbijt met enkel confituur en choco (niet elkeen eet spek met eieren, we zijn tenslotte niet in Engeland, maar in Italië) naar Vaticaanstad. Eerst een flink eind stappen, elk op zijn eigen ritme, godsvrucht en vermogen, nemen we de bus, na eerst een automaat te hebben gezocht en gevonden (wie zoekt die vindt zegt de bijbel) Zelfde prijs als voor de metro: 0,77 EUR. Stampvol de bus, duwen, trekken, sleuren, stampen en dagen, er kan er nog altijd eentje bij. Op het einde van de rit stappen we uit. Natuurlijk, is ook eindstation.

En dan: BESTOLEN !!! Albrecht's camera gepikt. Zomaar uit zijn zwarte goed gesloten cameratas. Twee knoppen opendraaien, ritsluiting opentrekken en camera uitnemen. Dit alles zonder dat iemand het merkte of Albrecht het voelde. We zien enkel wat we zien: een platte dunne lichte tas en niets binnenin. Vreselijk. We voelen ons letterlijk gepakt. Leren alle dagen bij. Ongelooflijk, maar waar. We bekijken onze tassen, snoeren ze nogmaals aan, herschikken en doen alles goed dicht, klemmen onze bezittingen dicht tegen ons aan, worden plots echt materialistisch, druipen af... Frank filmt van nu af dubbel zoveel en wordt direct bevorderd tot enige en unieke cineast. Hij belooft plechtig en medelevend lief om ons een dubbel van zijn opnamen te bezorgen. Dank bij voorbaat Frank, troost der bedrukten in droeven tijden van nood.

We lopen even over het Sint Pietersplein, nog nadenkend en filosoferend dat de grootste godsdienst ter wereld toch niet belet dat kleine mensjes worden bestolen en schuiven een half uur aan om de musea van het Vaticaan te mogen aanschouwen. Een der rijkste van de wereld. Zal ook wel niet verdiend zijn met gewoon alle dagen van acht tot vijf te gaan werken, zelfs niet indien je dit veertig jaar lang zou doen. Braaf met de massa, gestroomlijnd lopen we mee. Mooi, goud en broccant, marmer, maar niet gezellig. Continu, meer dan een uur aan stuk doorheen gangen, zalen tuinen, volgestouwd met schilderijen, beeldhouwwerken, Vlaamse en andere wandtapijten. Echt om een indigestie te krijgen. We ontdekken de denker van Rodin. Ja die zit daar te denken, aan wat? Ook een zaal met moderne religieuze kunst. Is, voor mij toch, een verademing omdat het iets origineler is dan de klassiek kunst van engeltjes, wulpse vrouwen, oude mannen en weidse landschappen. Het einde van de tocht is de Sixtijnse kapel. Een must voor de culturele homo sapiens. Een herkenning van taferelen die zoveel malen werden nageschilderd in andere kerken, en te zien op duizenden reproducties in boeken, foto's, kaarten. Geprent in het geheugen van een groot deel van de mensheid, in zijn kunstafdeling toch.

Albrecht en ik zijn sneller buiten, via de monumentale spiraal draaitrap, de scala regia van Bernini, en in verwondering vergetend dat we eigenlijk binnen in het museum gingen eten. Zo raken we afgezonderd van de overige collega's. Na een tijdje wachten, het bekijken van de onophoudelijke stroom mensen die naar buiten worden gespuwd (ooit massatoerisme aanschouwd?) en nadat Albrecht eerst stante pede nog een grote liter bier naar de juiste kanalen heeft geleid, vindt de groep ons terug. Het wordt een gezellig restaurant buiten de muren, in de zon. We laten ons verleiden door de chef-kok-kelner tot het nemen van de dagmenu met alles erop en eraan. Spagetti als voorgerecht (primero plato, pasta), frieten

met sneetjes varkensvlees, sla en een drankje. Gewoon, eenvoudig, goed. Tot met de rekening de ontgoocheling komt. De rekening is niet juist. Het is altijd een hele rekentoeer om de puzzel in negen stukjes te rafelen. Hier zou het simpel zijn: elkeen had en at hetzelfde. Alleen hadden we de kleine lettertjes niet gelezen die zegden dat er nog extra bijkwam voor tafeltje dek je, de service en het brokje brood.

We bezoeken het grote, grote, grote (overtuigd?) Sint Pietersplein en ook de grote, grote, grote (opnieuw overtuigd?) basiliek binnenin. Om de ongelovige Thomassen die van alle tijden zijn te overtuigen, op een wiskundige, dus wetenschappelijke en niet manipulerende wijze, werden op de vloer van de basiliek de meters aangeduid van de andere grote kerken en gebouwen in de wereld. Ja, wat is groot, wat is klein. Het is inderdaad een immens groot gebouw. Als je binnenkomt lijkt het niet zo vreselijk groot omdat je het eenvoudig niet meer inschatten kunt en het normaal voorstellingsvermogen van een gewone normale mens te boven gaat. Het wordt bijna turen in de verte waarbij het geen verschil meer maakt in kilometers bij wijze van spreken. Pas las je in het midden bent aangekomen krijgen de dimensies een wat normaler, meer gewend en herkenbaar perspectief. Binnenin is de kerk 186,36 meter lang! Is wat langer dan onze living van 5 meter. De koepel binnenin is 119m hoog. Je kunt naar boven klauteren en vandaar naar beneden kijken. We zien boven stipjes van mensen lopen. Ik had het graag gedaan, maar er is geen tijd. Het baldakijn, gemaakt in 1633 door Bernini, boven het hoofd van de paus als hij daar staat, is 29 meter hoog. Dat is wat hoger dan menig flatgebouw. Behoort tot de hoge gebouwen in brandweertermen. Om te blussen heb je een ladderwagen nodig... We bewonderen de Pieta van Michelangelo, gebeeldhouwd in 1498, de moeder treurend om haar kind, vermoord, nog even rustend op haar schoot. De basiliek is pure luxe, grandioos, goud, schilderijen, houtsnijwerk. Ik schrijf: zie de desbetreffende naslagwerken.

Buiten kopen we in de winkel van het Vaticaanstad wat postzegels en kaarten om te sturen naar familie en vrienden. Staat sjiek en exclusief. Vaticaanse euro's zijn er niet, tot spijt van de verwoede verzamelaars van euromunten uit Vaticaanstad. Daarvoor moeten de politici zo hun best doen om één eenheidsmunt te scheppen en om dan weer onmiddellijk over te schakelen naar differentiatie. Ingebakken in onze genen om zowel gelijk als verschillend te willen zij, om tot een groep te willen behoren en weer individu te zijn. Sorry, mijn lieve familie en vrienden, maar ik heb geen munten uit Vaticaanstad kunnen bemachtigen.

Van op het Sint Pietersplein start de zoektocht naar de catacomben. Wat vragen en zoeken, tot we de juiste bus vinden. Erop en na een stukje sightseeing de volgende bus op. Als echte toeristen kijken we naar al wat te zien is: mooi en lelijk. Twee engels sprekende vrouwen stappen op en wensen te betalen aan de buschauffeur. Kan niet. Ik leg hen uit dat ze kaartjes moeten kopen in een Tabacco-winkel. Bij de eerste halte stappen ze af. En... bij de volgende bus zien we ze weer. De grootste draagt een rugzak die een stukje open staat. Ik leg haar uit hoe gevaarlijk het is om zo rond te lopen en om bestolen te worden. Wat zie ik dan enkele minuten later onder mijn eigen ogen gebeuren? Verschillende handelingen en situaties die me pas later duidelijk worden. Een vader, Italiaans type, met twee kindjes zit bij ons op de bus. Mijn eerste idee: och arme die man met zo twee kleine pagadders, zonder moeder. Op de zitplaats juist ervoor zit een andere man. Trekt mijn

aandacht omdat hij duidelijk Indiaanse gelaatstrekken vertoont. Een Boliviaan? Plots na een periode van wat geduw en gestamp, want de bus is relatief vol, merk de kleine jongen dicht bij de Boliviaanse man, op zijn schoot bijna, want er is maar plaats voor een persoon. Wat was er gebeurd? De collega's vertelden het me. De kleine jongen was aan de rugzak van onze meereizende dame aan het prutsen geslagen en probeerde er iets uit te nemen. Maar de toeriste draaide zich plots om, en de kleine sprong "onschuldig" razendsnel bij de Boliviaan. Zo snel gaat dat om van vader te veranderen en te doen alsof er niets aan de hand is. Naar we later merken stappen we een halte te vroeg af. Dit betekent nog een fikse wandeling van 900 meter doorheen de buitenstad van Rome. Voor Albrecht met zijn knieën een ganse karwei, maar hij geraakt er toch. Iemand moet de laatste zijn, de rangen sluiten, achterhoede vormen. Het is een heuvelend landschap met weidse weiden rustige boerenbuiten, ver van de stadsdrukte.

We worden begeleid door een Nederlandstalige gids, een Limburgse Broeder. Naïef, aandoenlijk zijn rotsvast geloof in het hiernamaals, de martelaren, de heiligen. Onvoorstelbaar enthousiast, humoristisch, lief vertelt en verkondigt hij het evangelische ware geloof. Je kunt er echt niet kwaad op worden en enkel besluiten dat je het geloof hebt of niet hebt en dat het leven zo eenvoudig is als je zo gelooft. Er is ook nog een Vlaams koppel bij onze groep. Al fietsend verkennen ze Rome, wel origineel zo drie dagen op verkenning. Al is Rome met de fiets nog gevaarlijker als Brussel. Hoewel, ondanks het getoeter en het lappen van alle verkeersregels en de traditionele laarzen, het plots remmen, opnieuw vollen bak vooruit, links, rechts...zagen we geen enkel verkeersongeval. Het is koel en kil in de catacomben. Indrukwekkend de smalle gangen tussen duizenden uitgegraven graven van vroeger. Verloren lopen is er geen kunst. Een verbod om er alleen in rond te toeren is maar logisch. Het zou anders een eindeloze tocht worden of toch eentje die eindigt zoals de vele voorbeelden die er liggen...

Van het vriendelijk patertje krijgen we enkele tickets voor de bus. Het is immers al zondagavond en onmogelijk om ergens tickets te bemachtigen. Als toerist ben je best dat je regels naleeft. Hoe groot zou de pakkans zijn? We volgen de richting die hij ons aangaf, althans de wereldse richting om een bus te bemachtigen. De richting om de hemel te verdienen zullen we wel later eens volgen.... Gelukkig vinden we toch onderweg nog een winkeltje voor bustickets. We vinden ook de halte. Na wat puzzelwerk besluiten we bus met nummer 316 te nemen. De andere bus, die met nummer 98 leidt ons niet dicht genoeg naar ons hotel. Plots komen ook de twee dames van daarnet aangestapt. Onder elkaar spreken ze Spaans. Zouden het nu Spanjaarden zijn of Zuid-Amerikanen? Ze lachen vriendelijk, we voelen ons verwant. Ze nemen de bus die wij niet nemen. Nog een bus met het verkeerde nummer komt eraan. We laten hem rijden. Geduldig, gelaten wachten we op de door ons gekozen bus. We worden ongeduldig en pluizen nog alles eens uit. O wee, nee, nu lezen we het mededelingsbord grondig en merken tot onze eigen scha en schande dat het een nachtbus is! Betekent dat hij maar vanaf acht uur 's avonds begint te rijden. Dwaze onachtzame toeristen zijn we. Een grote bende volwassen kinderen of kinderlijke volwassenen. Is wel dikwijls zo dat een mens uit gemakzucht iets maar de helft of iets heel vluchtig leest en naziet en niet alle info die wordt gegeven tot zich laat doordringen.

Ons wachten belonen we met een afzakkertje in een BAR, gevonden niet ver van huis. Eerst was er niemand, maar dan valt een grote groep Duitse vrouwen binnen en in een hik en een tik is er ambiance vollen bak. De mannen drinken bier. De vrouwen koffie. Ik vraag chocomelk. Grote verrassing als de jonge mooie slanke serveerster me een ganse doos aanbiedt waaruit ik kiezen mag om mijn chocomelk te maken. Alles wat je maar denken kan: chocopoeder met bananen, muskaat, strawberry, zacht, donker, klaar, chou-chou en nog veel meer, alles in kleurige aanlokkelijke verpakking. Ook de andere vrouwen bestellen nu en we proeven van elkaar's keuze. Dit café zal ons stamcafé worden, een must voor sommigen onder ons.

Zondag 07/04/02

Traditiegetrouw om half negen aan de ontbijttafel. Eerst wat wachten aan de deur op straat. Klantvriendelijkheid? Nooit de cursus gevolgd? We mogen binnen. De serveerster komt eraan en opdat alles snel zou gaan worden bordjes en broodjes eerst op de grond gegooid in plaats van direct bij ons. Ook in Italië geldt haast en spoed is zelden goed. We vragen echt brood en krijgen het. Wij organiseren het werk van kelnerin. Niets beter en aangenamer dan het werk van anderen organiseren. De macho-hoofdkelner komt binnen met dezelfde flair en nonchalance zelfzekerheid als altijd. Lange gitzwarte haren; zwarte lederen jekker, smalle jeansbroek met wiegende heupen. We vertellen hem van de gestolen camera. Zijn conclusie: eigen schuld, dikke bult. Slachtoffer moet maar voorzichtig zijn, niet provoceren, niet uitdagen, niet verleiden. Bij welke klassieke misdaad hebben we dat nog gehoord?

Tussen de koffie en koeken door wordt heel wat gelachen en maken we plannen om alles te voet af te haspelen: het is zondag, geen busjes, geen mogelijkheid tot ticketkoop. Er wordt nog wat koffie besteld."Echte" moet Gilbert bestellen, "gewone" moet Frieda bestellen. Frieda is eigenlijk het manusje van alles, organiseert en regelt en wordt met de hoofdverantwoordelijkheid opge zadeld. Doet dit prima. Zal zijn zoals in de werkelijke leven van kantoor en firma. Wie goed werk levert krijgt werk bij, wie niets of weinig doet wordt niets gevraagd. Wordt toch niet gedaan. Het ontbijt duurt langer en met nog meer gebabbel dan gewoonlijk. Er is wat meer tijd ook.

We wandelen tot bij de zuil van Trajanus, en het kattenforum. Dit forum, een overblijfsel van is nu gekend omwille van de vele wild rondzwervende katten die daar een echt hemels kattenleven op aarde beleven. Ik neem een ganse reeks foto's ten behoeve van mijn lieve katten liefhebbende dochter. Kattenliefde, besmettelijk? Erfelijk? Je erft het van je kinderen. En de kat kwam weer, de volgende dag was de kat weer daar. Een verklede Romein, allé een Romein verkleed in een Romein (heb je hem?) paradeert rond voor de toeristen, die gretig fotograferen. Spontaan beginnen we in koor, te zingen: "Jules Cesar, hij had schoon benen Jules Cesar..." Wij zijn in vorm, een leuke groep gezellige toeristen. Ook bij het Colosseum liepen verklede Romeinen, maar die hadden pech, toen het regende de ganse dag. Nu is het zon, heerlijke zuiderse zon.

Op de grond tussen vele andere overblijfsels van immense gebouwen ligt een enorme zuil. Frank nuchter, verbijsterd: "Hoe krijg je zo'n zuil in godsnaam recht? Ik heb al zoveel moeite met de mijne..." Is te zien wie voor mij staat." Antwoordt iemand. Aangebrande praat, zal van de warme zon zijn, want eerlijk gezegd hoogstaand of gewichtig cultureel is zo'n gesprek zeker niet. Het moet al bij al een onvoorstelbare karwei zijn geweest om al die monumenten te bouwen, op te richten. Slavenarbeid. Letterlijk.

We gaan op zoek naar tickets voor bus en metro. Ze sturen ons van Pontius naar Pilatus. Ja, we zijn voor iets in Rome. De andere toeristen en reizigers zijn wat vooruitziender geweest dan wij: zij hebben er, wij niet. Dan meer te voet verder, is goed om veel te zien en het drukke intense verkeer te ondervinden met oren, neus, ogen, voeten. Politiewagens en ziekenwagens met loeiende sirenes zijn hier geen dagelijks kost, maar minuten kost. Frank heeft een speciaal boontje voor moto's en kijkt zijn ogen uit naar de vele vele exemplaren die hier rondtoeren en overal geparkeerd staan. Hij filmt ze meermaals en vertelt honderduit over zijn eigen moto-leven. We genieten van de smalle straatjes, de sfeer, de vakantiestemming, de leuke terrasjes. Ook nu spontaan gezang over de duizend terrassen in Rome. Een stukje toch. De ganse tekst vinden we thuis wel via internet. Je weet op internet vind je alles.

Duizend terrassen in Rome

Stapels bestemmingen biedt men mij aan

Waarheen zal ik nu gaan

Wil ik naar Rio of Mexico

Ik weet niet wat gedaan

Duizend terrassen in Rome

We kunnen er samen van dromen

We zullen er later wel komen

'k Blijf hier bij jou

Miljoenen toeristen in 't zuiden

In 't zonnetje lekker wat bruinen

Ik zal voor de regen wel schuilen

'k Blijf hier bij jou

Duizend terrassen in Rome

En palmbomen om van te dromen

Ik laat de regen maar stromen

'k blijf hier bij jou

Laat ons de wereld vergeten

Alleen van de liefde gaan leven

Ik wil van jou alles weten

'k Blijf hier bij jou

Honderden folders liggen voor mij

Waarheen ga ik op reis

**Moet ik alleen of wil ze toch mee
Als ik het vraag, dan zegt ze nee**

**Haar job, haar werk, nee ze kan echt niet weg
Wat ik ook doe of zeg
Vakantie voor twee, wou ze maar mee
Als ik het vraag, dan zegt ze nee**

**Duizend terrassen in Rome
We kunnen er samen van dromen
We zullen er later wel komen
'k Blijf hier bij jou**

**Miljoenen toeristen in 't zuiden
In 't zonnetje lekker wat bruinen
Ik zal voor de regen wel schuilen
'k Blijf hier bij jou**

**Duizend terrassen in Rome
En palmbomen om van te dromen
Ik laat de regen maar stromen
'k blijf hier bij jou**

**Laat ons de wereld vergeten
Alleen van de liefde gaan leven
Ik wil van jou alles weten
'k Blijf hier bij jou**

'k Blijf hier bij jou

**Miljoenen toeristen in 't zuiden
In 't zonnetje lekker wat bruinen
Ik zal voor de regen wel schuilen
'k Blijf hier bij jou**

**Duizend terrassen in Rome
En palmbomen om van te dromen
Ik laat de regen maar stromen
'k blijf hier bij jou**

Bart Kaëll –

Wandelend komen we bij het Palazzo Spada. Gilbert neemt eerst nog een foto van een architectonisch waardevol gebouw: foto nummer acht, om vijf na elf uur op deze zonnige zondag 07/04/02. om eeuwig te onthouden. Het palazzo Spada beschikt over een prachtig binnenplein met beelden van vele goden: Mercurius, Neptunus, Hercules, Venus, de ganse santa boetiek. Achter glas in een andere binnentuin staat het bekende bouwwerk, de gang van Borromini: een trompe l'oeil, één grote illusie. Heel merkwaardig. Het is een perspectief dat er geen is, of toch wel. Het is gebouwd zoals je een

perspectief ziet: steeds kleiner en smaller. Op het einde van de negenmeter lange zuilengalerij staat een standbeeldje. Je zou denken dat het heel groot is. In werkelijkheid is het amper een halve meter. Heel fascinerend. Borromini bereikte dit effect door de principes van het perspectief toe te passen. Hij verhoogde de bodem en verlaagde het plafond. De zwart-witte vloertegels maakte hij steeds kleiner naar achter toe. De witte lijnen op de vloer helpen ook het perspectiefgevoel te beklemtonen. De zuilen maakte hij naar achteren toe ook steeds kleiner en zette ze steeds dichterbij elkaar. Frieda en ik wensen het te bezoeken. Tegen betaling natuurlijk. Het is evenwel slechts om het uur vijftien minuten open. We zullen straks terugkomen, eerst een volgend prachtig in geeloranje kleuren geschilderd renaissance paleis: Palazzo Farnese. Mooi, klassiek, groot. Hoewel dat het begrip groot relatief is. Het telt drie verdiepingen en nog wat er bovenop. Wel, het baldakijn waaronder de paus troont en de mis opdraagt en dat pietluttig lijkt in de Basiliek Sint Pieter, wel zo hoog als dit paleis zo hoog is dat baldakijn. De Franse ambassade huurt het gebouw van de stad Rome. Raad eens de huurprijs? Wel, 1 Lire voor 99 jaar. Als dat niet spotgoedkoop is! Op het plein ervoor staan twee badkuipfonteinen met op de top de lelie van de Farnesefamilie. De badkuip doet me denken aan de oude afgedankte badkuipen waaruit onze koeien op de weide dronken, of aan de momenteel als hip bestempelde design badkuipen uit de reclamefolders. Opnieuw niets nieuws onder de zon.

We wandelen naar de zondagse bloemenmarkt op de Piazza Campo di Fiori en doen zoals men het pleegt te noemen een terrasje. Veel volk en toch rustig. Duiven, honden, paardenkoetsen, kinderen met ballonnen of voetballend met vader, scooters die stilstaan, fietsers, buggy's en een fontein die natuurlijk klatert. Violerende muzikanten ook, met een lief zigeuner jongentje dat om een beloning bedelt. Een onvermijdelijke fase in elk toeristenleven. Enkelen drinken een Campari Rosso, gemaakt van rode bladluizen. Als je witte Campari wilt, moet je eerst de luizen naar de kapper sturen om hun haar te laten blonderen...Grapje. Ik drink traditiegetrouw water en geniet evenveel als de rest van hun bier of weet ik veel. Er is ook een kersvers (zijn er andere?) bruidspaar dat fier en hemels gelukkig over het plein paradeert en geniet van het spontaan applaus van de menigte. Een stralende witte bruid en deftige zwarte bruidegom, het roept altijd en overall emoties los. Ook nabij de Trevifontein was er een bruidspaar. Dood vreemde lui en toch fotograferen velen hen. Herinnering? Nostalgie?

Het is het enige plein zonder kerk erop. Het is immers het plein der ketters. Heel wat ketters werden hier met plezier (plezier voor wie?) op de brandstapel gezet.

De groep wandelt stilaan naar het volgend plein terwijl Frieda en ik naar de trompe-l'oeil van Borromini gaan kijken. Het is inderdaad merkwaardig. Gezichtsbedrog zoals ik er nooit een beleefde. Met een gids, onder begeleiding mogen we er naartoe. Het gebouwtje staat in een binnentuin met appelsienbomen vol sappige appelsienen. De appelsienen bijten in mijn been, maar er eentje plukken durf ik natuurlijk niet, en ongemerkt kan het niet. Het kunstwerk, want dat is het wel, bestaat uit een zuilengalerij met op het einde een beeld van een discusswerper. Het specifieke en eigenaardige eraan is dat het zodanig is gebouwd dat het één groot perspectief is. De vloer bestaat uit witte vierkanten met zwarte omranding in tegeltjes. De eerste rij vierkanten is het grootst. De tweede

kleiner, de derde ook enz. Idem voor de zuilen, steeds een stukje kleiner. De kunst bestaat erin alles zodanige afmetingen te geven dat het gezichtsbedrog is zonder dat het zo lijkt. De gids mag binnengaan, de toeristen niet. Hij stapt langzaam achterwaarts en o wonder hij wordt piepklein in onze ogen, verdwijnt als in de verte. Het beeldje dat ons groot leek komt tot amper aan zijn knie! Zo klein. En dan het tegenovergestelde effect. De dwerg keert terug stap na stap meer naar ons toe. Het lijkt een reus die naar ons afstevent, een steeds groeiende reus, tot hij bij ons is en weer zijn normale afmetingen heeft. Het lijkt wel tovenarij. Hoed af voor de wiskundige Borromini die dat eeuwen geleden zonder computer berekende. Een stinkend (?) rijke Amerikaan het nagebouwd, maar nooit zo gelukt als dit zegt de gids fier. Origineel gaat boven kopie. Ja, zoiets zou ik ook nog wel willen in mijn tuin. Is fascinerende dan een wilde tuin en vergt minder onderhoud. Miel, mijn metser buurman eens aanspreken. Zou er patentrecht op wegen? De gids kon er niet op antwoorden.

Eerst nog het Piazza di Sant'Ignazio waar de smalle toegangsstraatjes verborgen liggen achter de grote gebouwen. Zo vormen alle gebouwen samen nog een groter en indrukwekkender geheel dan elk afzonderlijk. Op de Piazza Navona het sociale hart van Rome, wacht ons een gul onthaal door de rest van de groep. Het is een echt vakantieplein vol kunstenaarsstalletjes, kraampjes, fotograferende en kuierende toeristen. Het is gebouwd op de ruïnes van een vroeger stadium, het Circus van Domitius en heeft daarom ook een speciale hoefijzeren vorm. Drie immense fonteinen zijn het doelwit van menig klikkende fotograaf, of beter vormen het achtergronddecor voor het lief, de vriend, de kennis van de fotograaf. De ene fontein is toegewijd aan de zeegod Neptunus, de andere is voor een Moor. De grootste van alle is de Vierrivieren fontein van Bernini. De vier rivieren, voorgesteld als vier reuzen, stellen elk een werelddeel voor: de Rio de la Plata voor America, de Donau voor Europa, de Nijl voor Africa en de Ganges voor Azië. De fontein staat rechtover het gebouw Sait Agnese in Agone, ontworpen door de kunstenaar rivaal van Bernini, namelijk Borromini. De vier reuzen nemen elk een afwijzende houding aan tegenover het gebouw. De ene reus steekt zijn hand uit alsof hij zeggen wou: "Pas op, het gebouw hierover is zo slecht gebouwd dat het omver vallen gaat". De andere reus heeft zijn hand voor zijn gezicht alsof hij het gebouw niet zien wilt. De derde bedekt het gelaat met een doek en ook de vierde wenst niets met het gebouw te maken te hebben. Het was namelijk zo dat de twee grote kunstenaars eigenlijk niet echt vrienden waren, maar bikkelharde concurrenten. Als pesterij bouwde Bernini de fontein op die wijze.

We gaan op zoek naar een restaurant want de beer begint te grollen. Het eerste restaurant, ons aanbevolen via via is dicht, het volgende met gezellig terras onder de bomen en in de zon is volzet. Nog wat verder zoeken en we vinden een gezellig ding dat reclame maakt "Cucine Romana e Pizza". Het heet "Trattoria la Scaletta". Het eten is lekker. "Eerlijk" zegt Rudy, nog altijd. Ik bel naar Elfje en Peter. Blij, alles ok. In Vlaanderen ook mooi weer. Ze gaan naar de koersaankomst kijken in Meerbeke. Plots valt er een papiertje op tafel. Het is Maggy die vanuit het raam boven ons wou verrassen. Ook de volgende toiletbezoekster gooit een papiertje en slaat een babbeltje zoals je zou zien in een Italiaans film: kletsen vanuit het zonnige zomerraam. Iemand roept weer schunnige dingen "trek je broek op en kom naar beneden.". Gelach alom. Het lekkere eten is nog niet goed verorberd of

we vragen ons af of we deze avond niet bij de eigenaar van ons hotel, bij die macho eten gaan. Naar het schijnt haalt hij zijn viool boven. Opnieuw dubbelzinnig gelach. Op de Piazza Navona eten we allen een ijsje. Zoveel keuze, zo lekker. We krijgen van Greet een half uur vrij om de markt te doen. Aziatische artiesten schilderen voor drie euro je naam in chinees aandoende letters, bloemen, vogels, bomen, heldere vrolijke kleuren. Ik laat de naam van mijn jongste broer "William" schilderen. Hij zal blij zijn.

We zetten de zoektocht naar monumenten verder. Op een hik en een tik bezoeken we er een ganse reeks. De kerk Chiesa di Sant'Ignazio bevat ook een trompe l'oeil. Ze bezit geen echte koepel, maar een geschilderde. Het is de schilder, een jezuïet, A.Pozzo. Je wandelt de kerk binnen en het lijkt volkomen normaal. Boven je hoofd een grote ronde koepel. Maar als je verder wandelt hoofd omhoog merk je dat de cirkel die de koepel moet voorstellen gewoon blijft staan. Je moet maar weer zoiets ontwerpen en dan nog schilderen ook. Hier ligt ook onze Vlaamse heilige Jan Berchmans begraven. Albrecht ontdekte het op tijd en bezocht zijn grafmonument in een zijbeuk van de kerk. Prachtig gesculpteerde engelbeelden, groter dan een mens sieren deze kerk en brengen een ode aan de schoonheid van het perfecte lichaam, ook al zij het engelen. Ook in de volgende kerk is er gezichtsbedrog. Het plafond is een combinatie van schilderijen gecombineerd met beelden zodat het geheel lijkt alsof het allemaal beelden zijn. Twee dimensies worden omgetoverd tot drie. Een vlak plafond is zodanig beschilderd met duizend en een taferelen zodat de indruk ontstaat dat het een hoog rond gewelf is en toch is het absoluut vlak. In donkere biechtstoelen zitten priesters in donkere kleren te wachten op zondaars die hun zonden komen biechten. Al bij al zijn het er velen die daar zitten en hun schuld bekennen. Slechte wereld? Of zijn het de slechten die buiten blijven?

We bezoeken nog een ganse reeks kerken. De namen ben ik al vergeten (slechte of goede toerist?). Ik doe een poging: Chiesa del Gesu; Santa Bartolomeo e Santa Alessandro dei Bergamaschi. Maar mooi zijn ze allen. De ene al meer gedecoreerd als de ander, maar steeds verrassend en de moeite waard. We consumeren als verwende gebruikers en geven onze ogen de kost aan al die overvloed van goud, brons, marmer, kleurige taferelen. En of het nog niet genoeg is, worden bepaalde koepels die eigenlijk vlak zijn zodanig geschilderd dat het echte bogen lijken, de koepelvorm is optisch bedrog.

Aan en der kerken vertelt Greet het verhaal van de wind en de duivel. Ik heb het voor een stuk vergeten, maar het kwam er op neer dat de wind de duivel naar binnen in de kerk stuurde en dat de wind buiten bleef wachten. Hij blijft er nog altijd wachten want het is steeds en altijd een stevige wind op het plein voor de kerk.

We bewonderen en fotograferen de beroemde marmeren olifant van Bernini, dragend op zijn rug de Egyptische obelisk uit de zesde eeuw voor Christus. Zal ook wel gejat zijn. Achter hem staat de kerk Santa Maria sopra Minerva. Daarmee hebben we dan ook de Piazza de Minerva gezien. Nog een obelisk van Ramses de Grote, gepikt, eerlijk gekregen en verdiend, uit de tempel van de Egyptische godin Isis en geplaatst op het plein voor het Pantheon wordt gegroet. Het ga je goed, lieve obelisk zo ver van huis.

Het Pantheon bevat mij het meest van alle gebouwen die we zagen in Rome, en het waren er een pak. waarom? Moeilijk te verklaren. Het is het meest intacte en indrukwekkende gebouw uit de oudheid, meer dan 2000 jaar oud. dat ons nog rest. Het werd gebouwd als tempel toegewijd aan alle

goden. Het werd gebouwd omdat “gott mit uns was” zei Keizer Augustus toen hij Cleopatra overwon. Het is al twee keer afgebrand in de oudheid was brand ook iets ergs, maar weer opgebouwd. Het is nu wel de nationale kerk van alle Italianen, Palatijnse Basiliek, als gevolg van het Verdrag van Lateranen. De portiek bestaat uit zestien granieten Korintische kolossen van zuilen en toch lenig zwierig van aanzicht. Dan de bronzen poorten die toegang geven tot de ronde binnenkant. Maar ook dat is niet de reden. Is het zijn eenvoud die het tot sublieme schoonheid verheft? Zijn symmetrie en harmonie van verhoudingen? De diameter van de koepel is gelijk aan de hoogte (43,3 m). Zijn ronde vorm? Het lijkt een beetje op de ronde bogen van het theater van Marcellus. Of het ronde tempeltje van Fortuna Virile. Ronde vormen, vrouwelijke vormen? Zijn afmetingen? Het is nochtans kleiner, een meter zegt men mij dan de koepel van de Sint Pieters basiliek. De ontwerper van de Sint Pieterskoepel wou ten alle prijze vermijden dat in het jaar des Herens, op zondag 07/04/02 om 16 uur in de namiddag ene mevrouw Nera Redant hem verwijten zou van grootheidswaan en daarom moest de diameter van zijn koepel een meter minder zijn. De koepel bestaat uit cassetten, vele vierkanten en het beton geeft een speciale eenvoudige charme. Centraal in de koepel is een ronde opening van bijna negen meter diameter, waar doorheen zon en regen binnen vallen. Een welkom aan de hemelgoden. naar het schijnt vallen de zonnestrallen op het middaguur perfect op de antieken bronzen poorten. De natuurelementen verbonden met de gebouwen, iets dat ook bij andere volkeren in de oudheid gold. Verbondenheid met de natuur? Een oude versie van de huidige groene milieubeweging? De hemel mag binnen, de gebeden mogen buiten. Het doet me denken aan , hoe eigenaardig ook aan een ruimteschip, aan iets buitenaards, een observatorium, een afspiegeling van het uitspansel. Bevreemdend. Op de muren zijn er nog originele marmeren versieringen en ook de vloer is mooi met de verschillende motieven. Is wel gerestaureerd, maar dat merk ik niet. De afwisselende ronde en rechthoekige nissen langsheen de muren zijn charmant en toch robuust.

Er ligt een boek waarin elkeen iets schrijven mag. Meestal kan ik aan zo'n verleiding niet weerstaan en schrijf er steeds iets in. Ook nu. De schattige bewaker van het schattige boek spreekt me aan. Hij vraagt waarom bij het land van herkomst Belgen ofwel Belgique schrijven ofwel Belgium.. Ik leg hem de situatie van de onderdrukte en onbekende Vlamingen dan maar uit, hoewel volgens een Zwitsers rapport nog maar eens werd aangetoond hoe erg de Franstaligen hier door die enggeestige Vlamingen (die, stel u voor het zelfs aandurven om fier hun bloedeigen moedertaal te spreken) worden onderdrukt. Ja, als ze in de wijze Raad van Europa het nog niet snappen hoe zo dan een eenvoudige Italiaanse museumbewaker het begrijpen hoe het in ons dierbaar vaderland er echt aan toegaat.

Vooraleer te gaan eten trekken we eerst nog eens naar ons stamcafé bij Marcella om een groot glas bier. Ze herkent ons onmiddellijk. De TV staat aan. De mannen zijn nieuwsgierig wie de Ronde van Vlaanderen in Meerbeke heeft gewonnen. Rudy belt zijn vader op met die vraag. Bel je daarvoor van zover vraagt de oude man verwonderd. Bellen vanuit verre vreemde landen doe je toch alleen ingeval van ernstige dingen, in geval van nood, toch niet om en koerswedstrijd. Nu goed, alles is O.K. in het eigen dorp. De TV wordt op aanvraag even omgeswitch van voetbal naar wielervedrennen tot we de volledige uitslag kennen. We danken de barkeeper en de mannen weten weer

waarover gebabbeld. De vrouwen besluiten van nog even te kameren en dan hop naar het restaurant.

Vertrouwd en goed en we hebben nog lang niet alles geproefd. De tafels zijn gereserveerd en staan mooi op ons te wachten. Het kiezen is een hele klus. Drank is eenvoudiger, is routine: een fles witte wijn, rode wijn, spuit- en plat water. De meerderheid neemt lamsvlees met courgetten en ik samen met Rudy een combinatie van drie soorten pastas. Dessert is het alom bekende Italiaanse nagerecht Tiramisu, vers fruit in een glazen schaal op scheve poot (raar zicht) of bladerdeeg met chocola. Het restaurant "Angelitti" doet zijn naam alle eer aan. Het gerecht is hemels, engelachtig heerlijk. De talloze engeltjes prachtig geschilderd op de muren of als beeldjes her en der op kasten gezet kijken aandachtig toe, glimlachen en zien dat het goed en lekker eten is. Drie uur aan tafel en ons geen milliseconde verveeld, erger nog geen minuut niet gelachen. Het is echt een leuke groep die fantastisch aan elkaar hangt. De laatste foto's worden genomen. Stilaan nadert het einde

Allen, behalve Albrecht die te pijnlijke knieën heeft, maken nog een korte romantische nachtwandeling naar het verlichte Colosseum. Romantisch ja, toch zijn we op onze hoede want de buurt is gekend voor drugsgebruik en eigenlijk onveilig 's nachts. Maar we letten op en hebben toch een rijkswachter bij de hand? Frank neemt foto's van het verlichte Colosseum en de vrouwen van de groep poserend naast een vuilbak die groen ziet van nijd om zoveel schoonheid. Slaapwel allemaal, onze laatste nacht in Rome, want de bar van Marcella is gesloten en de volgende gaan we braaf voorbij, om de collegiale reden dat Frank de volgende ochtend niet zou zeggen "ge zijt ne schone gij, zonder mij op schok". Franks hotel is iets dichters dan het onze zodat wij nog de kans kregen om nog iets dat open was te vinden.

Maandag 08/04/02

Een kwartier later dan gewoonlijk aan de deur. Ook nu gesloten. Pipó de clown, of is het Renaldo van het circus Renaldo komt eraan. Haalt na veel tralala zijn bos sleutels boven, vindt na veel gepruttel de juiste en laat ons binnen. Tafels zijn gedekt. Iedere morgen nam ik chocomelk. De anderen willen nu ook chocomelk. Ik krijg navolging. Woorden wekken, voorbeelden trekken. Helaas de service is zodanig verbeterd dat verbeterd dat nu automatisch een choco en acht koffies komen aandragen. In tegenstelling met de vorige dagen is het een andere dienstster en andere betere koffie, in een kleinere kan. We hebben direct een verklaring voor de gewijzigde situatie. Waarschijnlijk wordt de eerste dienstster betaald per zakje koffie die ze uitspaart. Ze neemt dan een zakje en giet er een grote hoeveelheid heet water over. Deze valt onder een ander beloningssysteem, loon onafhankelijk van de koffieconcentratie. Renaldo, zo noemen we hem, is bereid om onze valiezen tot 17 uur bij hem te laten staan. Is wel handig, zo kunnen we nog een dag zonder pak en zak op wandel. En gelijken we minder op een muilezel.

Om tien uur gaan we voor de laatste keer de deur uit. Greet start haar laatste grote uitleg. Boeken en documentatie allerhande in de hand, rood hoedje op haar hoofd. Het staat haar beeldig dat hoedje. Het rood op past prima op haar blanke huid, helblauwe ogen, blonde haren en fijn neusje. Lieve gidse. Als je er ooit een nodig hebt: zij is een aanbeveling.

Op het einde van ons verblijf beginnen we de weg in Rome te kennen en gaan direct loodrecht op ons doel af: het graf van Petrus. Maggy, Frieda en ik dalen af in de kerker. Koel, kil zoals zovele gevangenis, vroeger en op vele plaatsen nu wellicht ook nu nog. De rest wacht buiten in de zon: is veel aangenamer. Maar ja soms moet je de werkelijkheid onder ogen durven zien.

We wandelen verder naar het Forum Romanum, of wat er van overblijft: stukken muren, zuilen, triomfbogen en zien de Via Sacra, de heilige weg. Verschillend voor elkeen. Voor de zegevierende generaals en keizers beladen met oorlogsbuit was het een triomfweg. In purperen toga gedresseerd trokken ze naar de Capitoolheuvel om offers te brengen aan hun god Jupiter. Voor de meegetroonde gevangenen en lijdensweg, tempels en nog eens tempels. Ja hoe meer goden, hoe meer tempels of niet? Tempel van Vesta, van Julius Cesar, was geen god; maar ja wat is het verschil, tempel van Antonius en Faustina, tempel van Castor en Pollux, tempel van Romulus, tempel van Saturnus... Waren het vroeger heidense tempels: geen nood, wordt wel even aangepast aan de heersende godsdienst en omgetoverd in christelijke kerken. Het Forum Romanum was vroeger en moeras, dan een begraafplaats. Het werd gedraineerd en een stad kwam tot bloei. Nieuwe gebouwen verrezen, pleinen, machtscentra, zuilen, triomfbogen, standbeelden, gerechtsgebouwen, marktgebouwen. Van hieruit werd eeuwenlang en wereldrijk bestuurd dat groter was dan wat de huidige mondialisten durven dromen: West-Europa, Noord-Afrika, Midden-Azië. Maar rijken vergaan, het verviel tot plundergebied van waaruit men stenen kon halen om zelf wat te bouwen en waar tweehonderd jaar geleden zelfs koeien graasden. Het kan verkeren, nietwaar... Brederode?

Greet vertelt vele verhalen. Van Romulus en Remus, van de hongerdood gered door een wolvin. Het is een alom gekend verhaal en op vele plaatsen staat het beeld van de zogende wolvin met de twee kindjes. Hun vader een god, hun moeder een Vestaalse maagd. Ja het scheelt een slok op de borrel als je vader een god is of je moeder een maagd. Waar hebben we dat nog gehoord? Op een reclamefolder zagen we een parodie hierop waarbij een van de twee zogende jongentjes de melk helemaal niet lekker vindt en uitspuwt. Er is ook een verhaal van de tweeling Castor en Pollux waarvan de ene sterfelijk is en de andere onsterfelijk. Hun broederliefde is zo groot dat als de sterfelijke sterft ook de onsterfelijke dood wil. Eutanاسie probleem? Ook aan legenden ontbreekt het niet. Zo zal de wereld vergaan en het laatste oordeel plaats vinden als het vergulsel verdwenen is van het hoofd van het bronzen ruitersstandbeeld van de keizer-filosoof Marcus Aurelius. Het Romeinse rijk zou ten onder gaan als het haardvuur van de godin Vesta zou doven. De Vestaalse maagden diende het dan ook eeuwig branden te houden. Is ook een manier om het werkloosheidsprobleem op te lossen. Is hun trouwens precies niet gelukt, want nergens zie ik vuur branden. Zo gooiden de Etrusken ooit van razernij schilden van zilver naar de koningin in plaats van bloemen met als resultaat dat ze natuurlijk dood was. In de kerk Santa Maria in Aracoeli staat een beeldje van Jezus. Er worden genezende krachten aan toegeschreven. En daarom worden ieder jaar al de brieven die er naartoe worden gestuurd verbrand. De Capitoolheuvel een der beroemdste plaatsen in oude tijden wordt ook door ons nu met een bezoek geëerd. En Roma, de fiere keizerin op haar troon, zij komt er iedere avond af om eens goed uit te gaan.

Het is zomerweer en we kuieren maar aan. Vijf zware Jongens, zo zien ze er toch uit, sukkelen om een groepsfoto van hen te maken. Lukt natuurlijk niet. Is aandoenlijk om hen bezig te zien. Geen haar op hun macho-hoofd dat er aan denkt hulp te vragen. Frieda biedt haar diensten aan. Zij aarzelen even, zijn zoveel behulpzaamheid en frankheid van een dame niet gewend, maar poseren mooi. Als wederdienst fotograferen zij ons dan. De groep is bijna onafscheidbaar. Als kuikentjes rond de leidende kip Greet blijven ze bij haar. Het culturele gedeelte is gedaan, nu wordt het winkelen. Gilbert heeft bij een vroeger uitstap een mooie moderne pull gezien nabij de Piazza Venezia. Allen dus daarheen. Helaas, hij bezit niet de slanke lijn der Italiaanse mannen, ook al is wel de slankste van alle mannen van de groep. Pull is geen spek voor zijnen bek. Rudy, gek op hemden en dassen heeft wel een hemd of twee gevonden. Chris zo fier en blij als een gieter met haar mooie echtgenoot. We wandelen verder door de Via del Corso en bekijken winkel na winkel. Tot het mij genoeg is, de keel uithangt en de fanfare van honger en dorst komt aangewaaid.

Albrecht en ik verlaten de groep en vinden snel een typisch Romeins restaurant in de Via di Pietra, aan de zijkant van Piazza Venezia. De eerste schotel is pasta met brocoli. Dan soep en als hoofdschotel een soort paddenstoelen met stoofvlees voor Albrecht en mij wordt kalkoen met komkommer of zoiets geserveerd door een hele nette vriendelijke kelner. Brood wordt gratis bijgebracht. Lekker, eerlijk zou Rudy zeggen. Ook de karaf rode wijn die Albrecht bestelt valt best mee, al blijft die uit de Cavour 313 aan de top. Ondertussen raast het verkeer op de Via del Corso maar ongestoord en ononderbroken door en door. We doen aan sightseeing: horden schoolkinderen, toeristen en duiven. Rechtover het restaurant is een "Tabaccheria", juist gepast om de broodnodige postzegels voor de beloofde kaartjes aan de achterblijvende familie en vrienden te kopen. We winkelen nog wat en kopen, na het nodige afbiedgedoe enkel beeldjes van Michelangelo's Pieta, als souvenirs voor dezelfde thuisblijvers, voor ergens op de kasten van dochter en schoondochter. Ik koop ook iets voor de achtergebleven mannen: een das voor zoon en schoonzoon. De wandelweg vol standbeelden wordt opgefleurd met grote panelen met teksten, gedichten, verklaringen, als waarschuwing voor de voorbij slenterende toerist.

**Nouveau venu, qui cherche Rome en Rome
Et rien de Rome en Rome n' aperçois
Ces vieux palais, ces vieux arcs que tu vois
Et ces vieux murs, c'est ce que Rome on nomme.**

**Voy quel orgueil, quelle ruine: et comme
Celle qui unit le monde sous ses loix
Pour douter tout, se douta quelque fois
Et devint proie au temps qui tout consomme.**

**Rome de Rome est le seul moment
Et Rome Rome vaincu seulement
Le Tibre seul, qui vers la mer s'enfuit
Reste de Rome o mondaine incortance
Ce qui est ferme, est par le temps destruit
Et ce qui fuit, au temps fait récistance.**

J. Du Bellay

Omdat er altijd nog een portie cultuur bijkan, bezoeken we en passant een tentoonstelling van de schilder Paul Cézanne in het museum van Via di Fori Imperiali. Paul Cézanne wordt hier genoemd: “Il padre dei moderni” Het is 8,5 EUR per persoon en bijster veel schilderijen hangen er niet. Eigenlijk hadden we het mooier verwacht. Het is wel een duidelijk herkenbare stijl, zo totaal anders dan in de Vaticaanse musea. Kan niet anders, of course. Een ganse niet aanwezige schilderijen kunnen we wel bewonderen in de obligate giftshop nabij de uitgang. Kunst is big business en de echte kunst bestaat erin heden ten dage in, om het publiek zover te krijgen dat ze kijken komen naar iets wat derden als belangrijk hebben bestempeld. Je bouwt een ganse heisa rond de enkele schilderijen die je hebt kunnen bemachtigen en hopsala de kassa rinkelt. Toch tevreden van het gezien te hebben, smaakt al bijna zo goed als het bier dat we daarna zijn gaan drinken bij Marcella chocolate. We zijn bijna een uur te vroeg op onze afspraak met de overige collega's. Op een uurtje moet 66 cl. bier uit kunnen. Bij 50 cl wijn moet dat lukken.

De champagne, weet je nog, die ons op de eerst dag zo lief werd aangeboden door de macho-play-boy Ronaldo van ons hotel krijgt een prijskaartje, een staartje van 16 EUR. Niks is dus inderdaad gratis.

Het wordt een half uur te voet naar het Terminstation, vanwaar uit rechtstreekse treinen naar de luchthaven vertrekken. Sleuren met de valiezen. Albrecht, last van knieën en voeten geeft zijn valies aan mij. Frieda en Greet halen de treintickets. Het duurt lang. Rudy de detective gaat hen zoeken. Gevonden en hop, vliegen, rennen, doorgaan, binnen de vijf minuten, om 17.21 uur vertrekt de trein op spoor 26, helemaal het laatste spoor nog wel. Just in time. Albrecht en ik de laatste passagiers. Iemand moet de laatste zijn. Oef. De groep zit verspreid over verschillende wagons. Gelukkig maar voor een korte wijle. Gelukkig ook wisten we toen de toekomst nog niet.

Luchthaven binnen. Snel aanschuiven voor de tickets, but... Een groep van zeker honderd leerlingenstaat voor ons. Tergend langzaam gaat het vooruit. Eigenlijk ging het niet vooruit. We wachten meer dan een uur. Ondertussen vernemen we dat het tweede loket ook voor ons is en het derde ook. Maar het staat ook al stampenvol. Zelfs de reizigers met een trein later dan wij zijn al aan het aanschuiven: een groep lawaaierige Hollanders. Het komt snel tot woordenwisseling met Albrecht en een luidruchtige blonde forse kerel. Gaat wel over. En dan, onze beurt. Alles behalve probleemloos. Vier van onze groep van negen staan niet op de passagierslijst. Spoorloos. Wat nu? Zoeken, bellen, zoeken, bellen doet het meisje aan de balie. Tokkelen op het klavier. Arme PC. We zijn gewoon overgebracht naar de volgende vlucht. Gelukkig is die amper tien minuten later. Andere mogelijkheid was een extra overnachting, kamer met ontbijt in Rome! Zodoende zullen Rudy, Chris, Albrecht en ik samen reizen, gescheiden van de rest. We eten eerst nog snel een grote hap in het restaurant van de luchthaven: pizza, fruit, sla, chocobollen, alles zeer gevarieerd naar ieders smaak en goesting.

In het vliegtuig krijgen we nog een broodje gezond: bruine sandwich met iets ongedefinieerd ertussen en één enkele tas koffie. Ongecompliceerd raken we boven België. We zien het aan de lichtjes branden als sterretjes in de donkere nacht. This must be Belgium.

De andere groep is er al. Het wordt wel gezamenlijk wachten op de valiezen. Ze komen eraan. De laatste hindernis wordt genomen. Het is wel een ernstige. De enige draaideur, waardoor heen al de passagiers van de twee vliegtuigen door moeten is geblokkeerd. Ratten in een val? Wat bij brand? Na een tijdje mag en gewone deur open en lokt de eigen Vlaamse bodem. Afscheid van de vrienden. Het was zalig, heerlijk, goed, prachtig. Veel, heel veel dank. Frank en Maggy brengen ons thuis. Nog een frisse Duvel, wat gebabbel en ook van hen nemen we afscheid. We hebben Rome gezien , maar wat is ginds van ons achtergebleven als we weg zijn gegaan? Minder nog dan in dit gedicht? Of niet???

**Als een auto die lang in de regen gestaan heeft
Optrekt en wegrijdt, blijft waar hij stond achter
Een plek die zich van de rest van de straat
Onderscheidt, even nog, tot hij ook nat is
En niet afzonderlijk meer bestaat.**

Dat is wat blijft als je weggaat.

A. Korteweg

Rome, 3- 8 april 2002

Nera Redant